

ofiatrildi þess höfðingjans í öllu þessum draugu
 lídi sem frögastur hefur orðid þeirra allra, at
 þú leyfti at ofisaga hans — at mestu orð rétt við
 þá sem hús seyr — hefur bízit á prenti (í fjóð.
 Jóns Þorkelssonar, eftir handriti frá mér) og margt mun
 hans veid orðet þ. í m. af ennu minna skáldi en
 Þrúni Thomsen — en það er:

Rauakots-eda Stokks eyrar-straumurinn.

Það var kvöld eitt (29. marz) í miðri vetrarvertíðinni
 1892 í Stokkseyri, at menn etludu at fara at hálka í
 sjóbeid einni. Þoru búðarmenn alls 10, allir á beyg
 aldri, hvarstir menn og hvergi verkir. Sigurdur
 Hinnriksson bóndi í Rauakoti var formadur þeirra,
 xodinn og skembilapur maður. Var það aft vandi
 hans at dvelja hjá hásetum sínum úti í verbið fram-
 eftir kvöldinn, þegar landloypdagar voru, og strafa við
 þá og skeggroða, og soo var þetta kvöld, at þinn doaldi
 í beid úti allt fram til þess at todr stundir voru til
 miðnattis. Þegar formadur fór, lokudu hásetar beid-
 inni, en allt fangad til hafði þeinn eigi veid loka at,
 heldur loyd aftur, og blakti þuér í hálfu gatt um
 kveldid. Þeiri var soo fangid, at það var eitt hið
 verofa, ris miðid í lofti, rok og regn af hafi, slimb úti
 og gjurlept um at litast; hafði vedur far þetta haldid
 þá um þuér, hálfan mánuð eda lengur. Þison búðar-

dýr til hafs. Þessi þingur var svo hálld í tándinni, að þingi ríms stóðu undir austurhlid kemur og náms þau leugd kemur gafflat á milli. Ad vestan-
verdu voru fót ríms og stot ríms af, sem búarmenn geymdu í gnislegg dot sitt, skinnkloti, beittu lóðar-
laupsa og annad þesskonar. Þeir menn soáfu í hverju rími.

Eftir id formadur var farinn, fóru búarmenn id sofa, allir nema þeir, Eyjólfur Ófeigsson frá Felli (ní í Reykjavík) og Þvar Þeirsson frá Þúrjelli (ní í Krísvík). Lágu þeir vakandi og fótudu saman um kúid. En elsti leid á löngu ádur en þeir fóku eftir þeir, ad einu af félögnum þeirra fór ad loka illa í soapi og maku heldur óskemtilaga. Þetta þeim félögnum þá í þess, þótt þess flóðs-móri rími ní kominn ad ónada þá. Þeir vóðu massinn þegar í stad, og spurdur hann, hvad hann hefði dr eynt. Hann kvad sig elskert dr eynt hafa, en kvoddu hafa vódd fyrir ein hverjum undarlegum ófógnudi.

En ádur en hann er búinn ad tala ut, verður annar maður í tándinni fyrir him sama og veinar hann eyndarlega. Þer þeim félögnum ní elsti ad litast á blíkuna og Weyhja ljós og litast um og fara ad róta um þetta fram og aftur. Eyjólfur Ófeigsson lá í míd rími ad austan megin í tándinni og hófði á mann þann er soaf vestan megin vid dýra gafflatid; var sá maður settur upf í rími sína, hélt á bankum í þeu dinni og ottadi ad fara ad tókta

í nefið (Hafliði Ólafsson, Sonur hans frá Fossi í Rangjárvalinu). En allt í einu sér Eyjólfr, að Hafliði stæptir létum, hendurnar hníga og lvar niður í kjóltu hans, auðlitið aftur kemist, bláan og feniúar, augun ranghoolfas og hann einn af kþist samau med amátlegu eyndarveini. Kljóðnum ni allir og undir forvita, en Eyjólfr kljós ofan ús einni sínu og til mannsins, að reyna að hjálpa honum.

Eftir nokkru stund saknadi hann við tel, með öfundar aftur og sagdi hann þá, að þegar hann hefti etlad að fara að taka í nefið, hefti sér fundið komu einhver vóð- leynu þenji ofan yfir sig, svo að hann hefti mistó allan mátt og etta hoolki getad heeyft sig ni tóðiu nu hjálp, en að einn getad komid upp lítils háttar kljóði og síðan mistó alveg með vitundina.

Þvíðarmóttum þótti ni heldur fara að gránn gannauid og þóttust sjá þad þegnum bróðirid, að þeim mundi etta sofnast vóð fyrst nu sínu. Klóðu þeir sig þvi og tóku upp spil of hugdu að halda sér vakandi með þvi við spilamennstarna fram eftir nóttunni; en eftir þvi, rénu tótu að líða í nótt, for sumu of þeim að dotta og vildu þeir þá reyna að sofnu, en á þvi voru engin tótu, þvi þegar þeim etlad að fara að reyna þ brjóð, kom samir ofognuðirinu yfir þá y hofdu þeir enjan fróð á sér allt til morguns.

Þvíðarmóttu tóku sig ni samau nu þad að halda atburði

þessum leynuðrum og seija engum þá, hvað Þyrriþá hefti
 komið um nóttina; vita heldur fyrst hverning tilkallist
 næstu nótt. En þá fólu elski teltra við, því allt fór á sömu
 leið og hina fyrri nóttina. Þeir varumenn fólu þá að synja
 í Þassinsálmunum og lesa hústestur, en það er að síða,
 að fólk hefur sigt að svefni meðan á hústestri hefur stöðid og
 svo fór enn, að sumir sofunda og vardu ymist að hjálpa þeim til
 að vakna, en vandræðin urðu svo mikil að hotta vardu
 bestimnu í midju Kafi. Urðu mennu niðri hradlini góison
 elski hvað til bráðs skyldi fola og gelta svo fram um nokkurs
 kvöld, að vandræðin fremur gátu st en minstantur og urðu
 þeir sem í búsinni voru úrvinda af svefni.

Sagan af viðbráðnum þessum hlauy niðri sem eldri í sínu um
 allt þessu og þóttu svo mikil lýsn, að elski motti við svo búið
 standa og yfiri til einhverra tæða að taka. Það var því farið að
 leita rinda þvísar górnla í bússtöðum og lét þeim sér fátta um
 finnst, en sagði, að þetta væri nýr draugur, sem elski hefti sést
 í foldu fyrri og svo komumur, að þeim kynni engin ráð til að
 leggja og sin þessu elski ástarað leita, af stórti Kírleju Klúbka
 í Stokkholmi nadi elski að þegja þessum í búska, a. m. K. í búi,
 en í öðru falli af þessum stad, því svo fohertur mundi þandi
 þessi þá trauða vera, að Kírleju Klúbka gerdi þessum elski notka-
 um begg. Kírleju Klúbka var því feugis og þeim hengd
 upp í búsinni eitt kvöldid og þringt það stöðugt í Klúbka-
 fúsa, en þá brá svo við, að elski bar í neim, alla þá nótt.

bláan og mysnjóan mótt, við alin í háð; enu adrir sojdu,
 að hann hefði borid fyrir sig einu og fleyhti, á stard við létinu
 hand og opt sást hann á bándar gluggum, og var þá einu
 og fletti, með öngum út úr, sem læstu sig eftir ríðum,
 einu og hann vori að leikast við að komast inn.

Þessar gætur voru nú það leiddar, hver ferumillinn það
 vori, sem allir þessum reguleiknum. Sumir ottuðu það
 ófrestjnu nokkuru, er mundi af sjó komid hafa, skrymslis -
 Svoolp eta því nú líkt. Adrir héldu því fram, að þetta mundi
 vera draugur sá, sem Stoppaseygar - Disc. hefði komid fyrir
 með kunnáttu sínni í hól nokkrunu í Rauakoti, er sjöbúinn
 stóð á, og hefði hún haft þau mæli, að draugur mundi ekkari
 hreyfa sig, af hölunum vori ekkari hastesið. En nú vissu menn
 að nokkurin skinnar höfðu verið hreyfdir nu harsstid og höfdir
 í hest húsvegg og þar með hefði lossað nu draugsa og
 hann farid á kreyfa á ný.

Þó að mikið vori í það varið, að komast að réttu iðindur -
 stöðnu nú það, hvenuskinnar áir - og illdjetli þetta vori, voru
 þó allir á einu máli nú það, að hitt vori þó herra naundyn, að
 koma þessum ófojnumdi og reguleiknum af sem allra fyrst, aður
 en allar vertúndir vori í andr fallnar og aðsóknin fleyhtist
 svo inn í boina, en hér voru góð ráð dýr, því þó að Kirkjublákkan
 á Stoppaseyri myndist óbrigdul vöru, þar sem hún miði til, þá
 kröfðu hún skamb, af því að draugur þessi flúdi hann, en
 gerði þá jafnan skurb amastodur. Kom þó mörminu

til hugar, hvort þessi d'elsti mundi eltri láta sér
 segja, ef hann sái framán í lokni og kveppstjóra, og
 undu því úr sliti þau, að þeir komu á tilkvaðin, er þeir
 höfðu fengið þata af því, að einhver þri á veld þeirra og
 vitsmuni vori farin að þess vart við sig meðal almennings,
 sem ni leid soo sánt undan þessum faraldo fjanda.
 Komdu þeir báðir, Loknis, Guðmundur Guðmundson frá
 Rangardalunni, og kveppstjóri, Guðmundur Isleifsson á Stóra-
 háeyri, kúdir þos er reguleikinn hafði verið í, tístu
 þeim í bítanryðum, gáfu út auþlýsingar, er komu undan
 öllum draugum vist og veru þar í kveppunum og loydu
 við reit sína, ef út af vori braydid; en elbert skipsaði þ
 til batnadar um reguleikana við komu þeirra og helði
 semilega tíð samu orðið upps á lesingunum, þó þeir höfðu
 komid létid eitþ gáðari en þeir voru. Það þótti því synt,
 að eltri hefði djöfull sá meiri beyg af heldri morðunni; þó
 fas-miltir voru, en af öðrum morðunum, sem högara fóru og
 minna létu á sérbera. Þeiv soo um hrið, ud menn
 voru orðnis úrkala vorar um að losna við þennan
 draug, þar til þeir voru gamla í útgerðum kom enn til
 söfnunar, með Eyjólf ljóstoll, er var þar í ferðum Bakkann
 og manadar mjög af hálfsmenadarfyllirni og fólu þau að
 kvæst á nið afar-heitum saringnum til draugsins.
 Stefudu þau þarinn norður í Draugey til vistar
 um 9 ár. En þetta ein af stefuvísnum þeirra

Eyjólfs og Þuríðar, sú, er minnst söring þessari
í fötun.

Eg þér stefni að allra vil -
aldéflis- í þreyju -
nu minn á næsta tíl
nordur Draugs- í eyju.

Étlii vildu þau Eyjólfr og Þuríður ábyrgjast
þeim frestunum lengri, en fötun hús vegar niðr líkleg,
að hann yði miklu lengri, því svo kröftuglega hafi
þau hvedid, að draugurinn mundi samstæða aldrei
eiga afturkvæmt í Draugju, en komi það samt séu
áður fyrri, voru mikil nauðgur í að manulega vori í
móti þessum líkri, en þá mundi þau Eyjólfr og Þur-
íður bati dauð.

Fyrri hluti sögu þessarar - fram að Þorsteini draugurinn,
er skrifud eftir því sem ég heyrði margar munnstejnu sögu
hann í myndum minni. Eins og sagar þer með sér, var það
í sem sá Þorsteini mör, haustid 1886 og er í ekkri í nain-
nun nafni min þad, og hefi aldrei veind, að það var hann
sem ég gá, en að eiddi í þetta einu skrifu. Hins vegar
þekkti ég fjölda margar menn, t.d. Pál sál. Eyjólfrson
í Eystra-Þragendi of fléiri, sem voru samfordir min,
að þeir hefðu séð hann mörgum sinnum og hvað Pál
sál. Eyjólfrson ómektir, var hann merkur maður niðr

frá minni skarandi vandadur, dular mig í skap og
sagði það eitt, er hann áleit samant af áttatíu. 500
var yfir um hino nýgu aðra, er ég heyrði um því og
þrotla sala.

Það Þógnna af Ranaokotsokrangnum suertir, þó þeir
mér létu að geta þess, að veturinn (1892), sem hann varð
vart, var í sjómánu í Stokkeseyri; svo í í sjóland, sem
þá stóð í tímum í Stokkeseyri, hér um bil 100 fadma frá
Ranaokoti. Og skreifði sögnna upp, þá meir veturinn, laundi
Gudn. sál. Veruhardseyri handritið og vissi ekki fyrr
til er að sagan var komin í prent í fjóruþingnum Jóns Guð-
kellssonar, þó er ~~þá~~ ordrétt eftir handritum, er það
leita í aldrei aftur, enda dó Gudn. sál. Veruhardson nokkurn
eftir þetta. Ennfremur vil ég geta þess, að fyrsta nóttina, sem dröng-
ur varð vart, var nóttina milli 29. og 30. marz, - þriðjundags- og miðvikudags-
og til þess sjálfur að ganga úr stugga meir það, hvað heft veri í þessum, var í
lagdur af stad, á leið að Ranaokoti, til að vata í tímum meir nóttina
milli 31. marz og 1. apríl (föstudagsnótt); rétti í þá manni í Stokkes-
eyri því, sem sagði mér að hún veri leidd að letta Kúki og Kúki meir í
leiddum í Ranaokoti. Þetta þótti mér svo hjátrúar leut, að í kotti oð
að fara þungad og lét aldrei síðan. Og er samfundur meir, að allt var sattu,
í meir hásetur Sigurdur Þinnvissar og hann sjálfur sojda meir þetta, er
hvad það var, sem meir meir allt, veit enginn meir vissu ann í dag.

Reykjavík, 7. marz 1923.

Att. sjó einnig fremstu síðu (9/8.24)

J. P.

Jónsson